

NOORTEKOHTUMISTE PROGRAMMI MÕJU-UURING

Lühikokkuvõte

Balti Uuringute Instituut

Kats Kivistik, Maarja Käger, Kristina Avdonina, Mart Veliste, Kristjan Kaldur

Detsember 2019

SISSEJUHATUS

Programm Noortekohtumised (PNK) on 2015. aastal Haridus- ja Teadusministeeriumi, Eesti Noorsootöö Keskuse ja SA Archimedese noorteagentuuri koostöös käivitatud [noorteprogramm](#), mis on suunatud toetama Eestis elavate erineva kultuuritaustaga noortegruppide koostööd ja ühistegevusi.

PNK laiem eesmärk on kultuurilise teadlikkuse, avatuse ja sidususe kasvatamine osalejates ja ühiskonnas tervikuna. Ühes kalendriaastas on programmi kaasatud keskmiselt 1700 noort vanuses 11-19 aastat. 2015. - 2019. aastal on 308 noorteharu suunamisel ja toel toimunud 216 noortekohtumise projekti ja neis on osalenud ligikaudu 7 600 erineva emakeelega noort, kellest 6700 on osalenud noortevahetuste projektides ja ligi 900 programmi toetavates tegevustes ja koolitustel.

Sõltuvalt noortegrupist ja noorte emakeelest võib projekti fookus olla erinev keskendudes eesti keele või kultuuri õppele, vene keele praktiseerimisele, ühistegevusele vms, eeldusel, et see panustab programmi eesmärkide täitmisesse. **Noortekohtumised pakuvad noortele head võimalust üksteist, üksteise mõtteviisi, kultuuri ja väärtusi paremini tundma ning mõistma õppida.** Igapäevaselt koordineerib programmi SA Archimedese noorteagentuur (SANA).

UURINGU TUTVUSTUS

2019. aasta maist juunini viis Balti Uuringute Instituut SANA tellimusel läbi **Noortekohtumiste programmi mõju-uuringu**¹.

Uuringu eesmärgiks oli anda ülevaade, **milline on PNK mõju programmis osalenud noorte käitumisele ning milline on mitmekordse projekti läbiviimise mõju noorsootöötajate hoiakutele ja praktikatele**, ehk mil määral aitavad PNK tegevused saavutada sellele seatud eesmäärke. Teine oluline uuringu eesmärk oli analüüsida, milline on PNK panus **lõimumis- ja noortevaldkonna arengukava 2014 - 2020 eesmärkide elluviimiseks**.

Uuringus intervjueriti noorteharu (noorsoo- ja haridustöötajaid), kes on ellu viinud vähemalt kolm projekti. Lisaks intervjueriti PNK'ga ja noorte lõimumise valdkondadega seotud eksperte ja noortekohtumistes osalenud noori. Täiendavalt analüüsiti pilootaasta mõju-uuringu andmeid², noortekohtumiste 2019. aasta maiks esitatud projektide aruandeid ja hindamistulemusi ning valdkonnaga seonduvaid dokumente.

NOORTEKOHTUMISTE PROGRAMMI TUTVUSTUS

[Noortekohtumiste](#) projekti toetust on võimalik taotleda kaks korda aastas – aprillis ja novembris. Projektitoetust saavad taotleda mitteametlikud noortegrupid, registreeritud organisatsioonid, kohalikud omavalitsused (või nende allasutused nt kool, noortekeskus), jt juriidilised isikud.

Noortekohtumiste projekti kestuseks on määratud 3-6 kuud ning see jaguneb kaheks osaks – ettevalmistav kohtumine ja põhitegevus. Ettevalmistav kohtumine kestab 1-2 päeva, mille jooksul kohtuvad igast projektis osalevast grupist 1-2 noort ja täisealine noorteharu, et põhitegevusi täpsemalt ette valmistada (programmi protsessist annab ülevaate joonis 1).

Põhitegevuse kestuseks on määratud 3-6 päeva, millest võtab üldjuhul osa 16-30 noort vanuses 11-19 aastat, kellest pooled või vähemalt kolmandik räägivad emakeelena eesti keelt. Muu emakeelega osalejateks on noortekohtumiste projektides valdavalt vene keelt kõnelevad noored. Igas grupis peab olema vähemalt 8 noort ja üks täisealine grupiharu (noorteharu), kelleks on tavaliselt õpetaja või noorsootöötaja.

Programmi raames viiakse läbi ka Idee45 koolitus, kus osaletakse enne projektitegevuse algust, arendatakse oma projektideed ja koostööd partneritega või leitakse endale sobivaid partnereid. Projektitaotlusi on võimalik esitada ka eeltähtajaks, et saada tagasisidet projektitaotluse arendamiseks.

Joonis 1. Noortekohtumiste programmi protsess

¹ Uuringu aruanne on leitav [siit](#).

² Noortekohtumiste programmi pilootaasta mõju-uuringu aruanne, URL: <https://noored.ee/uudised/noortekohtumiste-programmi-pilootaasta-moju-uuringu-aruanne/>

Noortekohtumiste programmi raames toimunud projektid võib temaatiliselt jagada kümnesse kategooriasse, mis on esitatud tabelis 1.

Tabel 1. Projektide teemade kategooriad

Kategooria	Toimunud projektide arv/ % kõigist projektidest	Teemad
Kultuuridevaheline õppimine, sallivus ja stereotüüpide lõhkumine	44/ 25%	Teineteise kultuuri tundmaõppimine, teineteisemõistmine, avatus, sallivus
Looming	29/ 16%	Koostöine eneseväljendus läbi kujutava kunsti, teatri, tantsu, kirjanduse, muusika
Füüsiline ja vaimne tervis	28/ 16%	Projektid, mille eesmärk on teadvustada tervislikke eluviise ja olla tervem: liikumine, toitumine, nutinarkomaaniast vabanemine
Keskkond	13/ 7%	Keskkonnahoid, taaskasutus, looduskirjaoskus (toimetulek looduses, matkatarkused)
Koostöö kogukonnas või samatüübiliste organisatsioonide vahel	12/ 7%	Õpilasesinduste, skautide vaheline koostöö, koostöö sama regiooni noorte vahel, koostöö soodustamine oma organisatsioonis
Mängud	11/ 6%	Rollimängud, mängude tundmaõppimine loomine
Keeleõpe	9/ 5%	Eesmärk parandada eesti keele oskust
Sport	9/ 5%	Koostööoskused läbi sporditegevuste (eesmärk pole tervis, vaid sportlikest tegevustest saadavad oskused)
Karjäär ja võimalused tööturul	8/ 5%	Karjäärivalikud, ameti valiku oskus
Loomad	4/ 2%	Loomakaitse ja loomade aitamine, teadlikkus kodu- ja metsaloomade kohtlemisest
Muu	11/ 6%	Tihti mõni oskus (initsiatiiv, õpioskus, digioskus, kiusamise vastu võitlemine, sõjaajalugu)

Allikas: SA Archimedese noorteagentuur

MILLISTE PEAMISTE TULEMUSTENI MÕJU- UURING JÕUDIS?

Üldjoontes näitab uuring, et tegu on väga **väärtusliku erineva kultuuritaustaga noorte koostööd ja ühistegevusi toetava** programmiga.

Järgnevalt on esitatud olulisemad järeldused, milleni Balti Uuringute Instituudi läbi viidud mõju-uuring jõudis, tulenevalt uuringule seatud eesmärkidest ja uurimisküsimustest.

Noortekohtumiste mõju noortele

PNK-I on **noorte pädevuste arengule suur mõju**. Kõige enam areneb noortel suhtlus võõrkeeles (sh vene emakeelega noortel areneb enam võõrkeeles suhtlemise julgus), isiklik, kultuuridevaheline, sotsiaalne ja kodanikupädevus, algatusvõime ja ettevõtlikkus ning õppimisoskus.

Noored õpivad noortekohtumistel paremini Eestitundma ning teiste piirkondade nägemine on sageli uudsem just eesti emakeelega noorte jaoks, kel varasemalt võis olla mõnede piirkondade ja ka teise emakeelega inimeste suhtes enam eelarvamusi.

Noortekohtumiste panus Noortevaldkonna arengukava eesmärkide saavutamisse

Noortekohtumised aitavad kaasa **Noortevaldkonna 2014-2020 arengukava eesmärkide täitmisele**. Programm aitab noortele vastutusrikka rolli andmise kaudu oluliselt arendada noorte **elus hakkamasaamiseks vajalikke oskusi**, eriti **vastutustunnet, kohanemisvõimet ja suhtlusoskust mitmekultuurilises keskkonnas**.

Programm **aitab kaasa erinevate mitteformaalse hariduse võtete levimisele ja kvaliteedile**, sh ka formaalhariduses. Arendades noortes õpieesmärkide seadmist, enese arengu analüüsimise oskust, teadlikumaid õppimis- ja reflekteerimisoskusi ning juhendajate ja õpetajate seas noorte kaasamise oskusi.

Noortekohtumiste panus Lõimuv Eesti 2030 eesmärkide saavutamisse

Noortekohtumised **panustavad** kõikidesse **Lõimuv Eesti 2030 eesmärkidesse**. Väga otse ja efektiivselt aitavad nad kaasa inimestevaheliste suhete loomisele ja koos õppimisele. Lisaks **arendab PNK ettevõtlikkust ja toimetuleku oskust** ning vene emakeelega noorte eesti keele omandamist.

Mida enam on noorte omavaheline suhtlus soodustatud ning mida enam on nad projekti tegevustesse kaasatud, seda paremini toimub

OLULISEMAD JÄRELDUSED UURINGUST

Noortekohtumiste programm pöörab tähelepanu lõimumisele, erinevate kultuuride vahelisele õppimisele, noorte pädevuste arendamisele ja noorteuhtide arendamisele, seega on programmil märkimisväärne **potentsiaal Noortevaldkonna arengukava 2014-2020 ja Lõimuv Eesti 2030 eesmärkide täitmisel panustamisel**.

Programmi eesmärke aitavad saavutada taotluste esitamise tingimused, paindlikkus projekti tegevuste valikul, noorteuhtide ja noorte toetamine koolituste ning nõustamisega projektitaotluste koostamisel ja

lõimumine. Ka **selge eesmärk, mis tuleb üheskoos täita**, olgu selleks millegi ära õppimine, millegi ehitamine või esitus, **ühendab noori**.

Noortekohtumiste mõju noorsootöötajate hoiakutele ja praktikatele

Programm pöörab suurt tähelepanu noorte pädevuste analüüsimisele, kuid **noorteuhtid ei analüüsi sageli** väga detailselt, **mida nad ise on noortekohtumistest õppinud**. See võib olla tingitud sellest, et noorteuhtid ei pea õpitu analüüsimist oluliseks või ei oska noortekohtumisel omandatud oskusi edasises töös piisavalt ära kasutada. Seega on PNK-l potentsiaal toetada edaspidi noorteuhtide arengut.

Oluline noortekohtumiste panus noorteuhtide arengusse on **noorteuhtidel tekkinud oskus ja julgus anda noortele suuremat vastutust**.

projekti tegevusi ellu viies ning teadmiste ja kogemuste kasv, mis omandatakse mitmekordse programmis osalemisega.

Uuring tõi esile programmi väärtuse **noorsootöö põhimõtete mõistmise paranemisel, noorsootöö korraldamise kompetentsi arendamisel, formaalse- ja mitteformaalse õppe paremal sidumisel** ja praktikate vahetamisel ning võimalusel saada jalg ukse vahele projektimaailmas. Programmi võib pidada ka **uueks noorte osalusvormiks**, mis toetab osalemise õppimist ning tõstab noorte aktiivse kaasamise oskust.

Programmi elluviimist toetavad Haridus- ja Teadusministeerium ja Eesti Noorsootöö Keskus.